

Aleg 344

Sprawozdanie

Komisji prawniczej o wniosku posła Stapińskiego w sprawie wprowadzenia języka polskiego jako urzędowego w służbie wewnętrznej i korespondencji do wszystkich urzędów i władz rządowych Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 30. czerwca 1902 l. 759 przekazał Wysoki Sejm komisji prawniczej do sprawozdania wniosek posła Stapińskiego o wprowadzenie języka polskiego jako urzędowego we wszystkich c. k. urzędach i władzach Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem, podległych Ministerstwu: spraw wewnętrznych, wyznań i oświaty, sprawiedliwości, skarbu, handlu, rolnictwa i obrony krajowej, a to tak w służbie wewnętrznej jak i w znoszeniu się z innymi władzami w kraju.

Wniosek to nie nowy, ma on już w Sejmie naszym swoją historję i literaturę, bywał wielokrotnie tematem interpelacyi do Rządu jak np. w r. 1872 wskutek gremialnej petycyi Rad powiatowych — jak nie mniej — wskutek samoistnych wniosków poselskich jak np. w ostatnich czasach w r. 1895 i 1897 przez posła Michalskiego, w r. 1900 przez posła Jabłońskiego a w końcu w r. 1901 przez posła Z. Jaworskiego wnoszonych — bywał on i przedmiotem obrad Wysokiego Sejmu, który też zawsze jednomyślnie go uchwalał.

I istotnie dziwić się tylko należy, że c. k. Rząd dotąd życzeń tych kraju nie spełnił i uchwał tych Wysokiego Sejmu nie wykonał, a zdziwienie to zataić tem trudniej, jeżeli się zważy, że życzenia te i uchwały opierają się na Najwyższem Cesarzkiem postanowieniu z dnia 4. czerwca 1869 i wydanem wskutek niego rozporządzeniu całego Ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 l. 24. Dz. u. p.

Rozporządzeniem tem z dnia 5. czerwca 1869 l. 24. Dz. u. p. wydały Ministerstwa: spraw wewnętrznych, wyznań i oświaty, sprawiedliwości, skarbu, handlu, rolnictwa i obrony krajowej oraz publicznego bezpieczeństwa postanowienie: że wszystkie c. k. władze rządowe im podległe w służbie wewnętrznej i w korespondencyi z c. k. rządowymi a nie wojskowymi władzami kraju naszego mają używać wyłącznie języka polskiego.

Wprowadzenie to języka polskiego miało nastąpić po myśli §. 6. powyższego rozporządzenia we władzach i urzędach podległych Ministerstwu spraw wewnętrznych, publicznego bezpieczeństwa i sądu z dniem 1. października 1869, zaś w innych c. k. urzędach i władzach rządowych w przeciągu lat 3, licząc od dnia ogłoszenia rzeczowego rozporządzenia.

Tymczasem nie lat 3, ale niestety lat 30 od tego czasu już upłynęło, a język niemiecki w wielu jeszcze urządach rządowych w kraju naszym jak np. pocztowych i telegraficznych, kolei państwowych, żandarmerji jak przedtem tak i teraz wszechwładnie w służbie wewnętrznej i korespondencyi z władzami panuje i nawet wcale na to się nie zanosi, aby c. k. Rząd czynił jakie przygotowania lub w ogóle żywił jakie zamiary, aby ten z Najwyższem postanowieniem sprzeczny i nielegalny stan rzeczy usunąć.

Wobec tego nie pozostaje nic innego, jak tylko z całym naciskiem przypomnieć c. k. Rządowi obowiązki Najwyższem postanowieniem z dnia 4. czerwca 1869 nań włożone i ponownie jak najspieszniejszego spełnienia obowiązków tych wobec kraju naszego się domagać.

Dlatego też odwołując się do poprzednich jednomyślnych uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 4. lutego 1895 i z dnia 15. lutego 1897 Komisya prawnicza zgodnie z intencjami posła Stapińskiego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem wzywa ponownie c. k. Rząd, aby po myśli Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 i rozporządzenia całego Ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 wprowadził co rychlej język polski jako urzędowy w służbie wewnętrznej i w znoszeniu się z innemi władzami w kraju do wszystkich c. k. urzędów i władz rządowych Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, podległych Ministerstwom: spraw wewnętrznych, wyznań i oświaty, sprawiedliwości, skarbu, handlu, rolnictwa i obrony krajowej w granicach Najwyższem postanowieniem z dnia 4 czerwca 1869 wskazanych.

Wnioskiem tym załatwioną zostaje petycja Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu z dnia 21. czerwca 1902 l. 567 w tej samej sprawie i w tym samym duchu do Wysokiego Sejmu wniesiona.

Przewodniczący:

Dr. Władysław Czaykowski.

Sprawozdawca:

Jahl.